

JOHAN WILHELM HEYDENREICH

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

JOHAN WILHELM HEYDENREICH

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

Coram: KOTZÉ, VILJOEN, ARR., GALGUT, ELOFF et SMALBERGER, Wn. ARR.

Verhoor: 20 September 1984 Gelewer: 25 September 1984

U I T S P R A A K

KOTZÉ, AR.:

Dit is 'n appèl hierdie teen die afwysing deur
die Transvaalse Provinsiale Afdeling (NICHOLAS en ACKERMANN,
RR.) van die appellant se aansoek om kondonاسie vir die

laat indiening van hoofde van betoog en die daaropvolgende
verwydering van die sakelys van sy appèl in 'n strafsak.

Reël 47bis(a) van die Reëls waarby die verrigtinge
van die Transvaalse Provinsiale Afdeling gereël word, bepaal
as volg:

"Wanneer die prokureur-generaal, kragtens
subreël (1) van reël een-en-vyftig
van die reëls waarby die verrigtinge
van die verskillende provinsiale en
plaaslike afdelings van die Hooggeregshof
van Suid-Afrika gereël word en afge-
kondig by Goewermentskennisgewing
No. R. 48 van 12 Januarie 1965, kennis
gee van die terrolleplasing van 'n
strafappèl kan hy na goeddunke die
appellant kennis gee dat hoofde van
betoog nodig is wanneer die appèl

aangehoor...../3

aangehoor word. Wanneer sodanige kennis gegee word, moet die appellant minstens een maand voor die dienende dag van die appèl of, indien kort kennis vir die aanhoring van die appèl gegee word, so spoedig moontlik, 'n bondige en saaklike opgawe van die hoofpunte wat hy op appèl wil aanvoer, aan die prokureur-generaal en twee afskrifte daarvan aan die griffier aflewer.

Naas hierdie reël geld ondervermelde reël van die praktyk

soos deur COLMAN, R in S. v Basi, 1976(4) S.A. 799 (T) op

800 A-B neergelê:

"In future there will be a more stringent approach to matters of this kind.

The notice of set down of a criminal appeal in which heads of argument are called for will specify the date

by...../4

by which those heads must be filed so that there can be no misunderstanding or excusable error in the determination of that date. Furthermore, with the approval of the JUDGE PRESIDENT the following rule of practice is now laid down: It is only in exceptional circumstances that the late filing of heads of argument will be condoned, and the error or oversight of a legal practitioner or his employee will rarely, if ever, be treated as a ground for condonation."

Die relevante feite van die onderhawige appèl kan kort gestel word. Nadat 'n vonnis van sewe jaar gevangenisstraf (waarvan drie jaar opgeskort is) aan hom op sewe klagte van bedrog deur 'n streeklanddros opgelê is, het die appellant hom by wyse van hoër beroep tot die Transvaalse Provinsiale Afdeling gewend. Die appèl is

op 24 Mei 1982 ter rolle geplaas maar is op gemelde datum op
versoek van die appellant persoonlik sine die uitgestel
vanweë die onttrekking van die appellant se prokureur weens
die appellant se onvermoë om die prokureur se gelde te dek.
Ofskoon hoofde van betoog reeds voor 26 April 1982 ingedien
moes gewees het, het dit weens gemelde onttrekking nie
gebeur nie. Na 24 Mei het die appellant van adres verander maar
die prokureur-generaal en griffier nie daarvan verwittig nie. Die
polisie, by wie die appellant gereeld ingevolge sy borgvoorwaardes
moes aanmeld, was bewus van sy nuwe adres en hy het, soos hy in sy aansoek
verklaar, "foutiewelik gedink" dat hulle dit by die regte
oord sou aanmeld. Die appellant het om en by 19 Augustus 1982
aan sy nuwe prokureur opdrag gegee om voort te gaan met

die...../6

die appèl. Die appèl was intussen, sonder dat hy bewus was daarvan, reeds ter rolle herplaas en wel op 2 September 1982. Weens die adresverandering het die appellant nie die prokureur-generaal se kennisgewing van terrolleplasing ontvang nie. Gemelde kennisgewing het, ingevolge die reël neergeleë in Basi se saak, bepaal dat hoofde van betoog teen 2 Augustus 1982 ingedien moes word. Die appellant se nuwe prokureur het kort na hy die opdrag, soos hierbo vermeld, ontvang het, vasgestel dat die kennisgewing van terrolleplasing na die ou adres gestuur is en nie afgelewer is nie en dat die prokureur-generaal na 2 Augustus 'n aansoek ingedien het dat die appèl van die rol verwyder word weens versuim om die hoofde van betoog in te dien. Die appellant het op

25 Augustus...../7

25 Augustus aansoek om kondonاسie vir die laat indiening van sy hoofde van betoog ingelewer en het terselfdertyd hoofde van betoog beteken aan die griffier. En op 2 September 1982 het die Provinsiale Afdeling die aansoek om kondonاسie soos aan die begin van hierdie uitspraak vermeld, afgewys. NICHOLAS, R. het die grond van sy uitspraak sonder omslagtigheid gestel:

"This application is opposed by the Attorney-General who points out that the matter was previously before the Court on 24th May 1982 when it was postponed at the instance of the appellant. Since then the appellant has done nothing. He has simply ignored the pending proceedings. In those circumstances it seems to us that the appellant has not made out a proper case for condonation"

Hierdie appèl geskied sonder verlof ingevolge
art. 21(1) van die Wet op die Hooggeregshof, 59 van 1959.
(S v Tsedi, 1984(1) S.A. 565 (A) op 570 A-C).

In 'n aansoek om kondonاسie is die vooruitsigte op
appèl in die reël 'n belangrike oorweging: waar die kanse
op sukses rooskleurig is, mag dit wel 'n ernstige nie-nakoming
van die hofreëls oorskadu. Of aan die ander kant waar
daar geen vooruitsigte op sukses, of selfs karige vooruit-
sigte is, sou dit sinloos wees om kondonاسie te verleen
selfs waar die graad en erns van die versuim om hofreëls
na te kom nie ernstig is nie en bevredigend verduidelik
word - Melane v Santam Insurance Co Ltd , 1962(4) S.A.
531 (A) op 532 C-E. In die onderhawige geval het die

Hof a quo dit nie nodig gevind om die vooruitsigte te oorweeg nie ofskoon die aansoek redes aanvoer op grond waarvan hy "onskuldig bevind moes word". Voor hierdie Hof het die Staat sigself beperk tot 'n vereenselwiging met die benadering van NICHOLAS, R. In hierdie verband is dit dus paslik dat hierdie Hof die houding inneem dat hoe minder gesê word hoe beter. Dit geld soveel te meer omdat die notule van die verhoor in 'n swak toestand is en dit, weens gebreke daarin, moontlik is dat die meriete van die appèl teen skuldigbevinding sowel as vonnis nie regverdig beoordeel kan word nie. Ek gaan dus terstond oor tot oorweging van die oorblywende vraag nl of die graad en erns van die appellant se versuim

hom...../10

hom die voorreg van kondonاسie ontnem.

Deur die aansoek te benader op die grondslag
dat die appellant sedert 24 Mei niks gedoen het nie en
"simply ignored the pending proceedings", het die Hof
a quo 'n dwaling begaan. Die appellant het wel iets gedoen:
hy het sy onvermoë om regshulp te bekom te bowe gekom binne
die redelike kort bestek van drie maande na die uitstel
sine die, opnuut reëlins met 'n ander prokureur getref en
hom spoedig opdrag gegee om met die appèl voort te gaan.
Binne 'n week, en 'n week voor die appèl weer aangehoor sou
word, het gemelde prokureur 'n aansoek om kondonاسie en hoofde
van betoog ingedien. Weliswaar het, vanweë die versuim van
die appellant om sy nuwe adres aan die prokureur-generaal te

verskaf...../11

verskaf, die kennisgewing van herplasing en die oproep om
voor 2 Augustus hoofde van betoog in te lewer die appellant,
nie bereik nie. Dit was egter geen ernstige of opsetlike
versuim nie. Dat hy onbewus was dat hy sy nuwe adres
ook by die prokureur-generaal moes aanmeld behoort nie
in 'n te ernstige lig beskou te word nie aangesien die
leek immers nie in die normale loop van sake op hoogte
is van die tegniese vereistes van hofreëls en nog minder
van die howe se reëls van praktyk nie. Na my oordeel
kan die appellant ook nie te ernstig verkwalik word omdat
hy geglo het dat dit voldoende is dat die polisie te alle
tye bewus was van sy verblyfplek nie. Ek vind dit moeilik
om die appellant se versuim, in die lig van al die bovermelde

omstandighede...../12

omstandighede, as ernstig of laakbaar aan te merk en is die mening toegedaan dat kondonasie aan hom verleen behoort te word.

Soos reeds vermeld is die notule van die verhoor in 'n swak toestand en kan dit moontlik aanleiding gee tot probleme by die aanhoor van die appèl. Ofskoon die notule aan die einde daarvan op bladsy 102 'n sertifikaat deur die kontrakteurs se (oorskryfster) bevat dat "voorafgaande 'n ware en juiste oorkonde is van die verrigtinge" word dit gekenmerk deur talle weglatings, onsamehangendhede en die nie-byvoeging van minstens een bewysstuk - die verslag van 'n psigiater. Graag spreek ek die vertroue uit dat beide die landdros en die prokureur-generaal hul goedgunstige

dienste sal aanbied om 'n poging aan te wend om die saakstuk-
ke reg te stel.

Die appèl slaag. Die laat-indiening van die
appellant se hoofde van betoog word gekondoneer.

APPELREGTER

VILJOEN AR.)

GALGUT Wn. AR.)

ELOFF Wn. AR.)

SMALBERGER, Wn. AR.)

stem saam